

Hallituspuolueiden edustajat Kimmo Tiilikainen (kesk.), Pertti Salolainen (kok.), Johanna Sumu-vuori (vihr.) ja Astrid Thors (r.) osallistuivat maaliskuussa 2009 paneelikeskusteluun järjestöjen kokoamasta kehityspolitiikan puoliväliarviosta.

Järjestöt arvioivat hallituksen kehityspolitiikkaa

Suomen kehityspolitiikan on oltava avoimempaa ja korostettava kumppanimaiden omistajuutta. Taloudellisten rakenteiden uudistamista ei saa unohtaa. Nämä ovat parannusehdotuksia, joita Kepa ja joukko jäsenjärjestöjä esittivät Suomelle hallituskauden puolivälissä maaliskuussa 2009.

Järjestöjen puoliväliarvio julkaistiin otsikolla ”Toivoa maailman kriiseihin – kehityspolitiikkaan kahden vuoden loppukiri”. Arviosta käytiin vilkasta ajatustenvaihtoa paitsi mediassa myös Kepan järjestämässä keskustelutilaisuudessa, jossa hallitus, oppositio, järjestöt ja virkamiehet haastoivat toisiaan.

Pääaiheeksi nousi Suomen kehityspolitiikan avoimuus. Järjestöt katsovat kehityspolitiikan avoimuuden heikentyneen. Linjauksia tehdään paljon, mutta valmistelutyötä

ei aikatauluteta, järjestöjen osallistumismahdollisuudet ovat rajalliset eikä valmiita linjauksiakaan aina julkisteta.

Arviossa huomautetaan myös, että Suomen nykyinen kehityspoliittinen ohjelma korostaa Suomelle tärkeitä sektoreita kuten metsätaloutta. Tällöin vaarana on, että kehityspolitiikassa seurataan enemmän suomalaisyritysten kuin kohdemaiden etuja.

Kiitoksia hallitus sai siitä, että se pyrkii kehityspolitiikassaan huomioimaan yhteiskunnalliset, ekologiset ja taloudelliset näkökulmat laaja-alaisesti: tämä antaa erinomaisen pohjan vastata maailmanlaajuisiin kriiseihin. Kehuja annettiin myös siitä, että kehityspolitiikassa tunnustetaan maatalouden ja yrittäjyyden tärkeys köyhyyden vähentämiseksi.

Toivoa ja toivottomuutta

TIMO LAPPALAINEN
Toiminnanjohtaja

Kehityspolitiikan vuosi 2009 ”huipentui” Kööpenhaminan ilmastokokoukseen. Tulokset jäivät varsin laihoiksi. Jonkinlaista toivoa antaa kuitenkin se, että ilmastonmuutos on viimein noussut maailmanpolitiikan keskiöön, kuten kansalaisliikkeet ovat vuosia vaatineet.

Neuvotteluja leimasi syvä epäluulo rikkaiden ja köyhien maiden välillä. Rikkaiden maiden tuntuvat päästöleikkaukset tulisikin jatkossa nähdä eräänlaisina luottamusta herättävinä toimenpiteinä, jotka voivat vaikuttaa laajemminkin kansainvälisen politiikan ilmapiiriin.

Sekä ilmastonmuutoksesta että globaalista talouslamasta kärsivät eniten niihin vähiten syylliset. Finanssikuplan puhkeaminen Yhdysvalloissa vähensi toimeentulomahdollisuuksia niin Afrikassa kuin Aasiassakin muun muassa viennin ja siirtolaisten rahalähetysten tyrehtymisen seurauksena.

Kepassa ajatellaan, että köyhyys on toiminnan tulosta ja että sitä tuottavia ja ylläpitäviä rakenteita on eri tasoilla. Kolikon kääntöpuoli on se, että köyhyyden syihin voidaan puuttua toimimalla toisin. Esimerkiksi talouskriisi sai – ainakin puheiden tasolla – päättäjät tunnustamaan, että globalisaatio tarvitsee sittenkin tiukempia monenkeskisiä pelisääntöjä talousjärjestelmän vakauttamiseksi ja avoimuuden lisäämiseksi.

Useat teollisuusmaat leikkasivat kehitysyhteistyötään vuonna 2009. Samaan aikaan YK:n vuosituhattavoitteet kuten nälkäisten määrän puolittaminen tuntuvat lipuvan yhä kauemmaksi. Syyskuussa 2010 järjestettävässä YK-huippukokouksessa arvioidaan, voidaanko tavoitteet vielä pelastaa.

Suomen osalta toiveikkuuteen on aihetta. Mieliopidemittauksen mukaan lama ei muuttanut kansalaisten asennetta kehitysyhteistyötä kohtaan merkittävästi kriittisemmäksi, ja syksyllä tehtyjen rajujen budjettileikkausten jälkeenkin Suomi pystyi kasvattamaan apuaan. Bruttokansantulotavoitteen eli 0,7 prosentin saavuttaminen vuosituhattajulistuksen mukaisesti 2015 mennessä on kuitenkin haastava perintö maan seuraavalle hallitukselle.

Tarve tehdä enemmän ja paremmin oikeudenmukaisen maailman puolesta ei koske vain hallituksia. Vuonna 2008 alkanut kansalaisliikkeiden oman työn tuloksellisuusprosessi kiihtyi ja Kepa vaikutti siihen hankkeen kansainvälisessä ohjausryhmässä.

Vuosi 2009 oli Kepan kolmivuotisen ohjelmakauden viimeinen. Jos tältä ajalta pitäisi nostaa esiin yksi sisäinen saavutus, se olisi köyhdyttämisajattelun huomioiminen kaikessa toiminnassa hankeneuvonnasta Etelän vapaaehtoisohjelmaan.

Lääkärintakkeihin pukeutunut kampanjaväki vaati elvytyspakettia maailman köyhille hallituksen budjettikehysneuvottelujen käynnistyessä maaliskuussa 2009.

KRIISIN ANALYSOINTIA JA RATKAISUEHDOTUKSIA

Kepa analysoi taluskriisin kehitysvaikutuksia raporteissaan "Taluskriisin globaalit ratkaisut – mitä Suomen tulee tehdä?" ja "Laiton pääomapakko kehitysmaista – 'kehityspua' köyhiltä rikkaille". Raporteissa suositeltiin muun muassa pääomapaon hillitsemistä. Laittomat rahavirrat kehitysmaista veroparatiiseihin ja länsimaihin ovat vuosittain lähes kymmenen kertaa suuremmat kuin OECD:n kehitysyhteistyövarat.

Kepa vaati myös rahoitusmarkkinoita rauhoittavan valuuttavaihtoveron käyttöönottoa sekä kaupan vapauttamisen vauhdin hidastamista. Vapauttaminen altistaa kehitysmaat maailmantalouden suhdannevaihteluille antamatta niille ensin riittävästi aikaa kehittää sosiaalisia turvaverkkoja ja kilpailukykyä.

PANEELIKESKUSTELU FESTIVAALEILLA

Kolme kansanedustajaa keskusteli taluskriisistä Kepan paneelissa Maailma kylässä -festivaalilla. SDP:n Eero Heinäluoma, kokoomuksen Kimmo Sasi ja vihreiden Outi Alanko-Kahiluoto kaipasivat avoimuutta talouteen sekä kansainvälisiä veroja, jotka rajoittaisivat spekulatiivisia pääomaliikkeitä.

Taluskriisi iski köyhimpiin

Teollisuusmaiden finanssikriisi syveni maailmanlaajuisesti lamaksi vuonna 2009. Kehitysmaissa työttömyys ja nälkä kasvoivat. Kepa muistutti Suomen hallitusta siitä, että taluskriisi ei ole oikea aika leikata kehitysyhteistyötä.

Köyhät maat olivat taluslamalle erityisen haavoittuvaisia jo aiemmin alkaneen ruokakriisin vuoksi. Eniten kärsivät haavoittuvimmat ihmisryhmät – juuri ne, jotka olivat vähiten vastuussa kriisin syntymisestä.

Lama vähensi investointeja, vientituloja ja siirtolaisten rahalahetyksiä kehitysmaihin, ja siten tyrehdytti niiden talouden ja työllisyyden kasvua.

Vaikeassa tilanteessa kehitysyhteistyön merkitys korostui entisestään. Monet taluskriisistä kärsineet teollisuusmaat kuitenkin leikkasivat apuaan.

Suomessa Kepa kampanjoi sen puolesta, että kehitysmaiden köyhät eivät joutuisi kärsimään Suomen taluskriisin vuoksi.

TOHTORI HERÄTTELI TOIVOA

Vuosi alkoi toiveikkaasti. Kepa ja globbarit kampanjoivat fiktiivisen namibialaistohtori Toivon johdolla sen puolesta, että hallitus nostaisi kehitysrahoitusta kohti 0,7 prosentin bruttokansantulo-osuutta vuoteen 2015 mennessä. Suomi on sitoutunut tavoitteeseen sekä YK:ssa että EU:ssa.

Kepan jäsenjärjestöt lahjoittivat valtiovarainministeri Jyrki Kataiselle eettisiä lahjoja muistuttaakseen häntä kehitysyhteistyön tärkeydestä. Katainen sai muun muassa koulutarvikkeita, neuvolakäyntejä ja ensiapulaukun, jotka välitettiin järjestöjen kautta niitä tarvitseville kehitysmaihin.

Leikkausvaara!-kampanja vastusti kehitysyhteistyövarojen leikkauksia.

Alkusyksyllä toiveikkuus kuitenkin romuttui. Hallitus suunnitteli siirtävänsä kehitysyhteistyövaroja kotimaisen työllisyyden tukemiseen.

”Pannaanko kehitysmaiden köyhät kantamaan vastuu Suomen taloudellisista vaikeuksista?”, joutui puheenjohtaja Gunvor Kronman kysymään Kepan tiedotteessa elokuussa.

LEIKKAUSVAARA UHKASI

Kepa reagoi nopeasti leikkausuutisiin. Kepa käynnisti Leikkausvaara!-kampanjan, jossa hallitusta vaadittiin luopumaan leikkaussuunnitelmista ja muistutettiin kehitysyhteistyöllä saavutetuista tuloksista.

Lähes 150 järjestöä osallistui vetoomukseen, joka julkaistiin elokuussa sekä *Helsingin Sanomissa* että *Hufvudstadsbladetissa*. Myös joukko tunnettuja suomalaisia allekirjoitti oman vetoomuksensa, joka julkaistiin *Iltta-Sanomissa*.

NÄKÖKULMA: RATKAISUJA, JOISSA KAIKKI VOITTAVAT

Kriisi korosti maiden ja ihmisten keskinäisriippuvuutta. Tätä kirjoittaessa Suomen työttömyysprosentti hipoo kymmentä. Maailmassa on ensi kertaa yli miljardi aliravittua ihmistä.

Haasteisiin on myös ratkaisuja, joista hyötyvät kaikki. Kepa suosittelee erityisesti kansainvälisen veronkierron ja veroparatiisien hillitsemistä sekä rahoitusmarkkinaveron käyttöönottoa. Kansainvälisen talouden vakauttaminen on niin rikkaiden kuin köyhienkin maiden edun mukaista.

Suosittellemme myös köyhimpien ja haavoittuvimpien ihmisten osallistumismahdollisuuksia tukevaa kehitysyhteistyötä. Pitkällä tähtäimellä köyhyyden vähentäminen on parasta pakolais- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Selkeitä onnistumisiakin oli vuoden mittaan useita. Kehitysyhteistyövarojen leikkaukset pienenivät, 70 kansanedustajaa vaati toimenpideoitteella Suomea edistämään valuutanvaihtoveron käyttöönottoa ja media kirjoitti veroparatiiseista myös

kehitysmaiden näkökulmasta. Lisäksi ulkoministeriössä laadittiin työkaluja haavoittuvimpien ihmisten huomioimiseksi kaikessa kehitysyhteistyössä.

Kaiken kaikkiaan suomalaiset kehitysjärjestöt toivat vuoden 2009 talouskeskusteluihin globaalia näkökulmaa.

Tytti Nahi
Kehityspoliittinen sihteeri

G20 LUPASI ENEMMÄN KUIN LUNASTI

Rikkaiden maiden ja nousevien talouksien G20-ryhmä julisti huhtikuussa 2009 lopettavansa veroparatiisien pankkialaisuuden ja tukevana kehitysmaita muutenkin selviytymään talouskriisistä. Kepa seurasi julistuksen toteutumista ja huomautti syksyllä, että käytännön toimet jäivät vähäisiksi. Esimerkiksi veroparatiiseihin puututtiin tavalla, joka ei juuri hyödytä köyhimpiä kehitysmaita.

Suomen hallitus leikkasi vuodelle 2010 suunniteltuja kehitysyhteistyövaroja lopulta 60 miljoonalla eurolla. Pudotus oli raju, mutta hieman kohtuullisempi kuin kaavailut vähennykset.

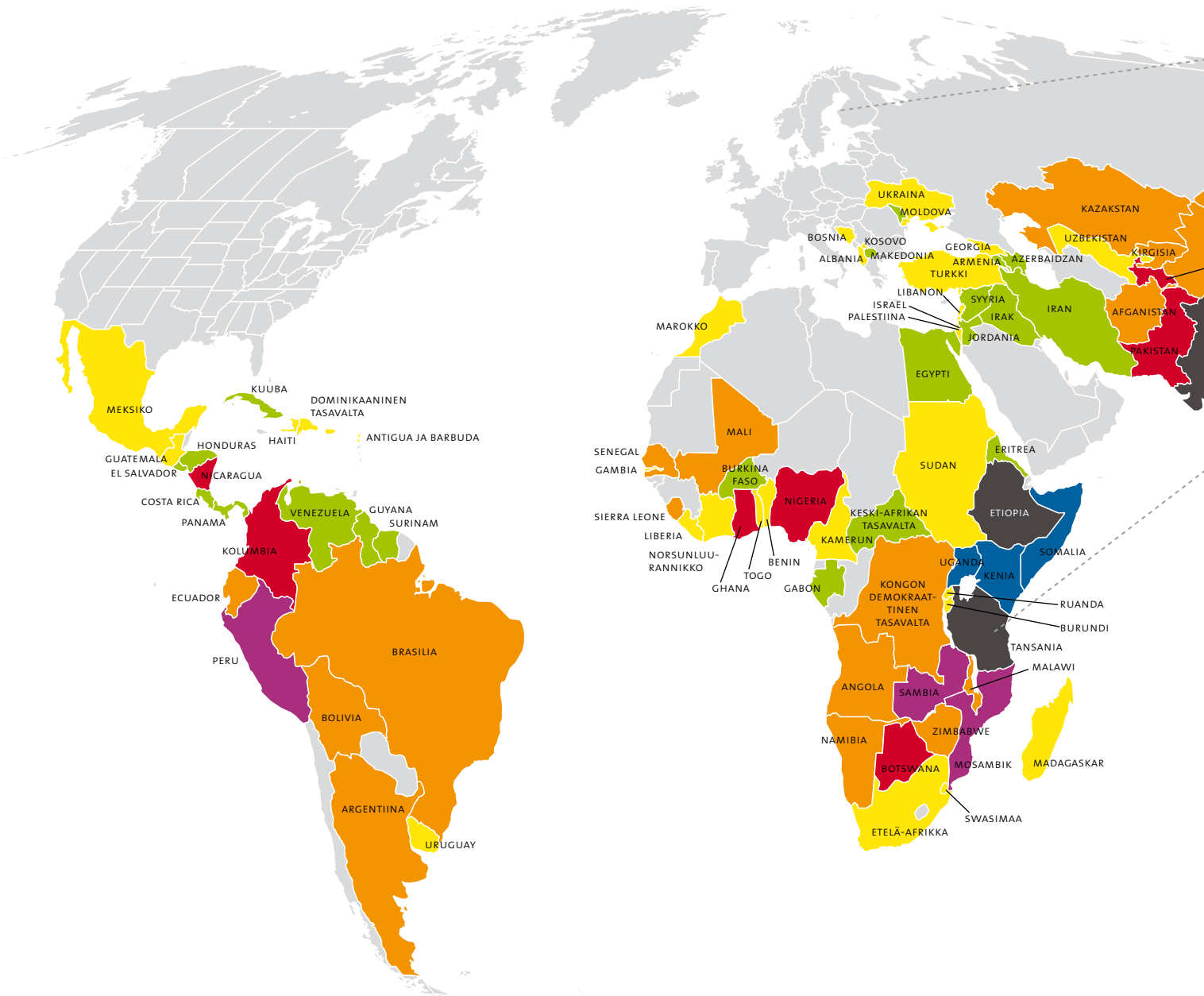
HAAVOITTUVIMMAT MUISTETTAVA

Loppuvuodesta Kepa ja jäsenjärjestöt muistuttivat Suomen hallitusta siitä, että kaikista eniten talouskriisistä kärsivät kehitysmaiden naiset, lapset ja vammaiset.

Älä unohda maailman enemmistöä -kampanja vaati, että haavoittuvimmat ryhmät otetaan huomioon kaikessa kehitysyhteistyössä. Ulkopuoliset arvioinnit ovat osoittaneet, että Suomen poliittisista sitoumuksista huolimatta tämä niin sanottu läpileikkaavuus toteutuu kehityspolitiikassa vain osittain.

Kampanjassa järjestöt kävivät tapaamassa muun muassa ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Paavo Väyrystä, lähes 20 kansanedustajaa sekä ulkoministeriön edustajia.

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhankkeet 2009

LÄHES TUHAT JÄRJESTÖHANKETTA

- ▶ Ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista tuettiin yhteensä yli 980 kansalaisjärjestöhanketta 88 maassa.
- ▶ Hankkeista kaksi kolmasosaa oli suomalaisen kansalaisjärjestön ja Etelän kumppanijärjestön yhdessä toteuttamia.
- ▶ Kolmasosaa hankkeista tuettiin kolmen suomalaisen säätiön – Abiliksen, Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOSin ja Siemenpuu-säätiön – kautta. Säätiöt rahoittavat suoraan Etelän järjestöjen omia hankkeita.

- ▶ Kartalla eivät näy alueelliset hankkeet tai ympäri maailmaa toteutettavat hankkeet. Tällaisia ovat esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun Human Trafficking Aasiassa -ohjelma ja Suomen YK-liiton Marginaaliset äänet kuuluviin YK:n ilmastoprosessissa -hanke. Yhteensä näitä hankkeita oli 75.

LÄHDE:
ULKOMINISTERIÖ; KANSALAIJÄRJESTÖHANKKEET 2009

- 1 hanke, esimerkiksi Bhutan ja El Salvador
- 2–5 hanketta, esimerkiksi Filippiinit ja Sudan
- 6–10 hanketta, esimerkiksi Thaimaa ja Brasilia
- 11–15 hanketta, esimerkiksi Pakistan ja Nicaragua
- 16–25 hanketta, esimerkiksi Kambodza ja Sambia
- 26–50 hanketta, esimerkiksi Bangladesh ja Kenia
- Yli 50 hanketta, esimerkiksi Intia ja Tansania

MAATOIMISTOT TUKEVAT JÄSENTEN HANKKEITA

Vaasan kehitysmaaseura ja sen tansanialainen yhteistyökumppani Foundation for Indigenous Education ovat tehneet Kepan kanssa TAP-suunnitelman.

Suunnitelma koskee hanketta, jossa kerätään talteen suullista perinnettä Morogoron läänin alueella Tansaniassa. Kehitysmaaseuran perinnehankkeen TAP-vastaava Elina Puhto pitää suunnitelmaa hyödyllisenä. Vaasalaiset ja heidän tansanialaiset kumppaninsa määrittelevät Puhdon mukaan itse hankkeen tavoitteet, mutta Kepan avulla on löydetty hankkeelle oikeat raiteet.

Käytännössä Kepan Tansanian-toimiston hankeneuvoja on esimerkiksi neuvonut, mihin kaikkeen tansanialaisen kumppanin kanssa pitäisi kiinnittää huomiota budjetissa ja opastanut ulkoministeriön vaatimusten tulkitsemisessä. Viime vuonna hankkeelle laadittiin myös toimintasuunnitelma Kepan opastuksella.

TAP-suunnitelmien tarkoituksena on tukea jäsenjärjestöjen ja niiden Etelän kumppanien välistä yhteistyötä sekä selkiyttää Kepan roolia tämän yhteistyön tukemisessa. Palveluja pyritään tarjoamaan samalla tavalla kaikissa kolmessa maassa Etelässä, joissa Kepalla on hankeneuvontaa. TAP-suunnitelmat kannustavat järjestöjä hyödyntämään Kepan palveluita järjestelmällisesti – tarkoituksena on, ettei hankeneuvojaan otettaisi yhteyttä vasta ongelmatilanteissa.

MIKÄ TAP?

- ▶ TAP tulee sanoista Training and Advice Plan. Suunnitelmia on tehty vuodesta 2007 lähtien.
- ▶ Osapuolina suunnitelmissa ovat suomalainen järjestö, sen paikallinen yhteistyökumppani, Kepan maatoimisto sekä Kepan Helsingin-toimisto. Suunnitelmat koskevat aina tiettyä hanketta.
- ▶ Kepan maatoimistot Nicaraguassa, Mosambikissa ja Tansaniassa neuvovat ja kouluttavat paikallista yhteistyökumppania, Helsingin-toimisto tukee suomalaista järjestöä.
- ▶ TAP voi sisältää suunnitelman siitä, miten hankeneuvoja tukee järjestöjä hankkeen seurannassa ja mitä muita palveluja hankeneuvoja antaa.
- ▶ Esimerkiksi kolmivuotisen hankkeen alkuvaiheessa voidaan kouluttaa kumppaneita hankehallinnoinnissa. Loppuvaiheessa maatoimisto voi kouluttaa järjestöä mediataidoissa, jotta hankkeen tuloksille saadaan paikallista näkyvyyttä.
- ▶ TAP-suunnitelmia on laadittu yhteensä 22. Kefa tukee myös monia muita kansalaisjärjestöhankkeita Helsingin-toimiston järjestämällä kursseilla ja hankeneuvonnalla.

Hankeneuvonta tuottaa tulosta

Kepan koulutus- ja hankeneuvontapalveluiden hyödyntäminen kannattaa. Palveluita viimeisen kahden vuoden aikana käyttäneistä järjestöistä 70 prosenttia sai myönteisen päätöksen hakiessaan ulkoministeriön hanketukea, kun prosentti kaikkien hakijoiden osalta oli 55.

Uutta vuonna 2009 oli talouskysymyksiin keskittyvä neuvonta, jota lukuisat järjestöt hyödynsivät. Yhteensä neuvontaa annettiin yli 200 kertaa lähes 80 jäsenjärjestölle. Hankeneuvonnan onnistumisen kannalta on tärkeää, että yhteyttä otetaan hyvissä ajoin, jotta mahdollisia ongelmia voidaan paremmin ratkoa ja ennakoita.

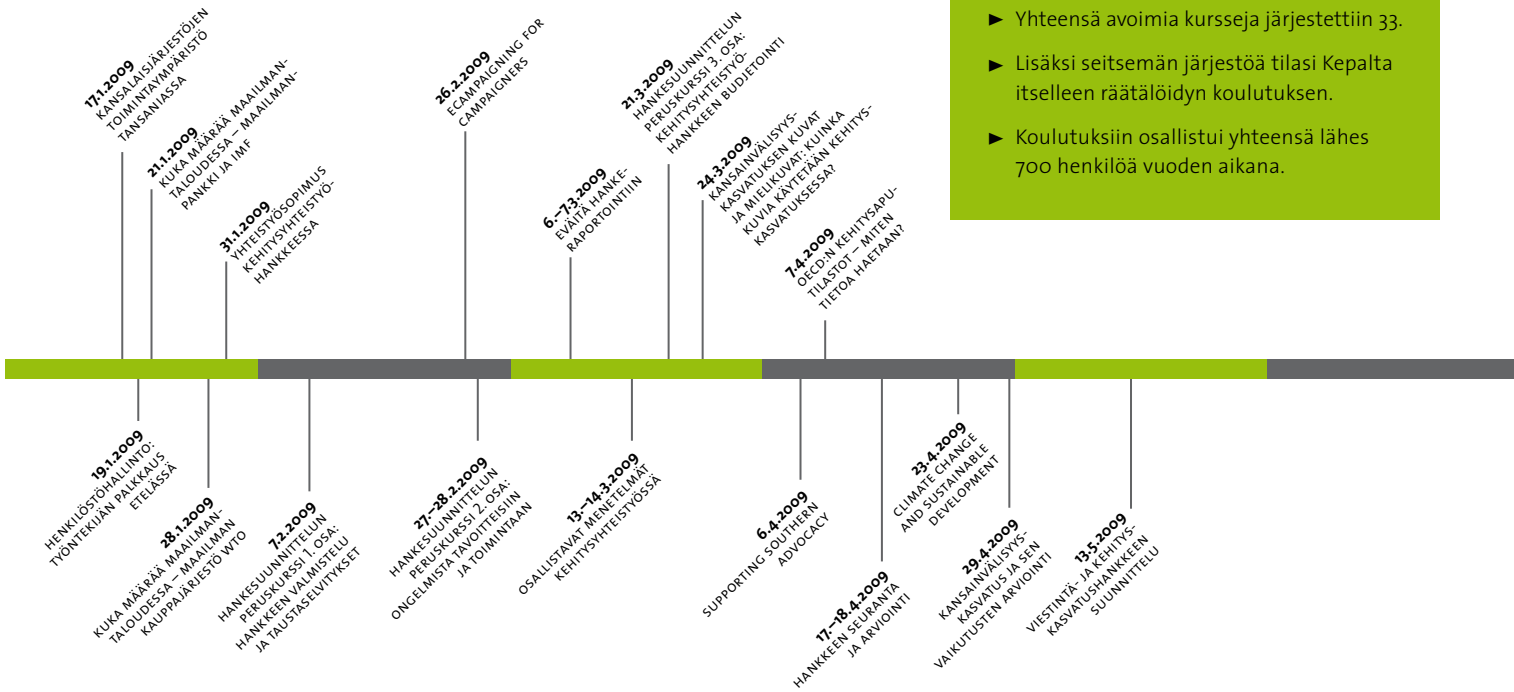
Toukokuussa Kepa järjesti perinteiset Hulvattomat hankepäivät ennen ulkoministeriön hanketukihakuajan umpeutumista. Kepan maatoimistojen hankeneuvojat

osallistuivat hankepäiviin Suomessa, joten järjestöillä oli mahdollisuus keskustella suunnitelmistaan ja niiden toteuttamiskelpoisuudesta suoraan Etelän asiantuntijoiden kanssa.

Hankeneuvontapalvelujen hyödyntämisessä on eroja eri järjestöjen välillä. Osa järjestöistä käyttää palveluita kuukausittain tai jopa viikoittain – jotkut vain ongelmatilanteissa. Parhaiten rahoitusta ovat saaneet ne järjestöt, jotka ovat käyttäneet koulutuksia ja hankeneuvontaa aktiivisesti ja järjestelmällisesti.

KEPAN KURSSITARJONTA SUOMESSA

- ▶ Yhteensä avoimia kursseja järjestettiin 33.
- ▶ Lisäksi seitsemän järjestöä tilasi Kepalta itselleen räätälöidyn koulutuksen.
- ▶ Koulutuksiin osallistui yhteensä lähes 700 henkilöä vuoden aikana.

NÄKÖKULMA: HANKENEUVONNASSA "MATKUSTETAAN" MAAILMAN YMPÄRI

Hankeneuvojalle tulevien kysymysten aiheet vaihtelevat laidasta laitaan: hankesuunnittelua, Etelän hankkeiden seuranta ja ulkoministeriön rahoitusta.

Hankkeiden skaala on valtava – konfliktikysymyksistä Somaliassa mikroluottoihin Ecuadorissa. Yleisimpiä toimintasektoreita ovat koulutus ja terveys.

Kepa korostaa kumppanuutta suomalaisjärjestön ja Etelän yhteistyöjärjestön välillä. Kepa myös pyrkii siihen, että kaikissa hankkeissa huomioitaisiin Suomen kehitysyhteistyön läpileikkaavat teemat eli muun muassa naisten, lasten ja etnisten vähemmistöjen asema.

Pyrimme myös varmistamaan, että hankkeille on määritelty selkeä

ongelma, jota sen kautta yritetään ratkaista. Tavoitteiden tulee tukea köyhdyttävien rakenteiden murtamista ja tulosten pitää olla kestäviä.

*Marjukka Mankila
Hankeneuvoja*

Koulutuksella kestävä pohja järjestöjen työlle

Kepan keskeisimpiä tehtäviä on tarjota koulutusta vaikuttamistyötä, globaalikasvatusta ja kehitysyhteistyötä tekeville järjestöille.

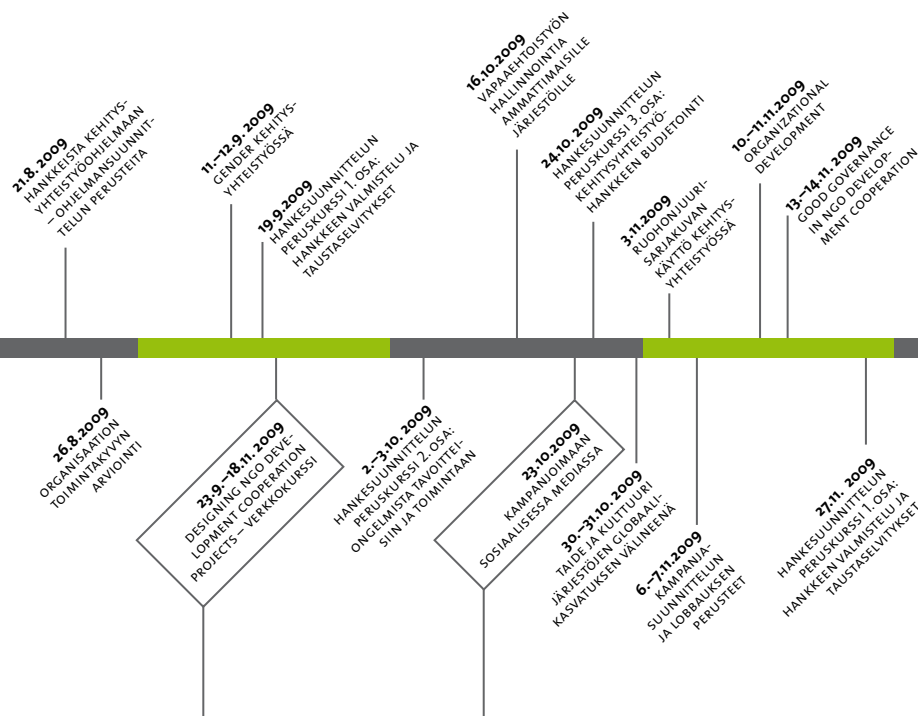
Kehitysyhteistyöhankkeita käsittelevillä Kehyavain-kursseilla korostettiin Etelän omaa osaamista ja tasavertaista kumppanuutta. Kurseilla painotettiin erityisesti yhteistyömaan toimintaympäristön tuntemista, jotta hankkeiden vaikutukset olisivat kestäviä ja vahvistaisivat paikallista kansalaisyhteiskuntaa.

Uudenlaista toimintaa olivat pidemmät kehittämisprosessit. Arvioinnista arkea -kokeilussa tuettiin järjestöjen arviointimenetelmien parantamista. Kepa fasilitoi 26 työpajaa viidelle järjestölle. Kahdessa järjestössä toteutettiin lisäksi toimintakyvyn arviointi. Toisen niistä ohjasivat tansanialaisen TRACE-koulutusorganisaation asiantuntijat.

Järjestökoulutuksissa käsiteltiin myös ajankohtaisia aiheita, kuten sosiaalisen median hyödyntämistä sekä ilmastonmuutoksen huomioimista kehitysyhteistyöhankkeissa. Talouskriisi teki ”Kuka määrää maailmantaloudessa” -iltapäiväkoulutuksista erityisen suosittuja.

Gloaalikasvatus- ja vaikuttamiskoulutuksissa tarkasteltiin kampanjoinnin ja lobbauksen perusteita sekä verkko-kampanjoinnin mahdollisuuksia. Uutta olivat mielikuvia ja visuaalisuutta sekä raportointia globaalikasvatuksessa käsittelevät kurssit.

Helsingin-toimiston lisäksi Kepan maatoimistot järjestivät koulutusta sekä omille että jäsenjärjestöjensä kumppaneille Etelässä. Esimerkiksi Tansaniassa järjestöjä koulutettiin vaikuttamistyöhön.

VERKKOKESKUSTELUT LÄHENSIVÄT KÄSITYKSIÄ

Verkko kasvatti suosiotaan oppimisympäristönä: hanke-suunnittelun perusteita käsittelevälle verkkokurssille ilmoittautui osallistujia neljältä mantereelta yli kolme kertaa enemmän kuin kurssille voitiin ottaa.

Verkkokeskusteluissa suomalaisjärjestöjen hanke- ja Etelän järjestöjen käsitykset esimerkiksi siitä, mitä kumppanuudella ja hankkeen omistajuudella tarkoitetaan, lähestyivät toisiaan.

OPPEJA VIRTUAALIKAMPANJOINTIIN

”Kampanjoimaan sosiaaliseen mediaan” -koulutus oli yksi vuoden 2009 suosituimmista. Koulutuksessa järjestöt pääsivät pohtimaan sitä, miten ne voisivat hyödyntää yhteisöllisen median työkaluja kuten Facebookia ja Twitteriä vaikuttamistyössään.

Osallistujat olivat hyvin tyytyväisiä koulutukseen. Palautteissa keuhuttiin erityisesti esimerkkejä niistä harvoista järjestöistä, jotka ovat jo ehtineet kampanjoida yhteisöllisessä mediassa. Lukuisat osanottajat sanoivat saaneensa uusia ideoita koulutuksesta.

Ilmasto puhutti Maailma kylässä -festivaalilla

Ilmasto oli Maailma kylässä -festivaalin pääteema. Sen ympärille oli rakennettu oma ohjelmakokonaisuutensa ja järjestöjen teemakylä. Pääministeri Matti Vanhanen osallistui ”Suomi ilmastopolitiikassa” -paneelikeskusteluun, jossa pohdittiin ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi välttämättömiä kansainvälisiä sopimuksia. Rautatienrilla toteutettiin kaksi ilmastoaiheista kaupunkitaideteosta, jotka saivat näkyvyyttä mediassa.

Festivaali mittautti oman hiilijalanjälkensä ensimmäistä kertaa vuonna 2009. Moniin muihin isoihin tapahtumiin verrattuna Maailma kylässä -jalanjälki todettiin vaatimattomaksi. Se oli noin 1,7 kilogrammaa hiilidioksidia kävijää kohden, mikä on noin viisi prosenttia keskimääräisen suomalaisen päivittäisestä hiilijalanjäljestä.

Hiilijalanjäljen mittaaminen on osa festivaalin panostusta ympäristöön. Jätteisiin ja kierrätykseen on kiinnitetty huomiota vuosikausia, ja yleisöä on kannustettu saapumaan paikalle julkisilla kulkuvälineillä.

Jatkossa festivaalin ilmastovaikutuksiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota, kun niiden mittaaminen on nyt mahdollista. Tarkoituksena on esimerkiksi kannustaa ruokamyymiä tarjoamaan enemmän kasvisruokaa – lihantuotannon suuremmat päästöt näkyivät nimittäin selvästi hiilijalanjäljessä.

Suurimmat päästöt syntyivät kuitenkin liikenteestä – sekä yleisön että esiintyjien saapumisesta paikalle. Ilmastoyhteistyöstä festivaali ei enää lennäytä kehitysmaiden artisteja yksittäiselle keikalle Etelästä. Ulkomaalaiset artistit ovat joko Euroopan kiertueella tai he tekevät useita keikkoja Suomessa. Yleisön liikennepäästöt olivat nekin varsin kohtuulliset, koska valtaosa saapuu festivaalille julkisilla kulkuneuvoilla.

Kruunaamaton tangokuningas Eino Grön hurmasi sunnuntai-iltapäivän aurinkoisessa säässä.

Osa juuri kruunatuista peukkukuninkaallisista eli ahkerimmin kehitysyhteistyötä ja reilua kaupapolitiikkaa puolustaneista kansanedustajista: Liisa Jaakonsaari (sd.), Kimmo Kiljunen (sd.), Annika Lapintie (vas.) ja Aila Paloniemi (kesk.).

NÄKÖKULMA: JÄRJESTÖT TUNTEVAT OMISTAJUUTTA LIPPULAIVASTAAN

Maailma kylässä -festivaali on järjestetty nyt kymmenen kertaa. Olen itse ollut mukana alusta alkaen: kahtena ensimmäisenä kertana eli vuosina 1995 ja 1997 olin järjestämässä Amnestyn ja Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry:n ohjelmaa festivaalilla, sen jälkeen olen ollut Kepassa organisoimassa koko tapahtumaa.

Festivaali oli alusta pitäen suosittu. Alkuvaiheessa siinä oli

liian selvä jako ammattimaisen ohjelman ja järjestöjen välillä. Festivaali oli tavallaan kaksi eri tapahtumaa: ammattimaisesti tuotettu ostettu ohjelma ja ammattoirmaisempi järjestöohjelma.

Suurin muutos vuosien varrella on ollut se, että festivaali on nyt nimenomaan järjestöjen tapahtuma. Niiden roolia on kasvatettu sekä festivaalin suunnittelussa että toteutuksessa.

On tärkeää, että järjestöt kokevat omistajuutta festivaalia kohtaan. Maailma kylässä on suomalaisen kehityksimaaliikkeen lippulaiva. Jäsenkyselyn mukaan festivaali on Kepan palveluista se, johon järjestöt ovat kaikkein tyytyväisimpiä.

Kai Artes
Festivaalituottaja

FESTIVAALIN ARVOSTUS KASVAA EDELLEEN

- ▶ Sateisesta säästä huolimatta 23.–24. toukokuuta järjestetty Maailma kylässä -festivaali keräsi noin 65 000 osanottajaa.
- ▶ Näytteilleasettajia oli ennätyksellisesti lähes 400, joista melkein 300 oli kansalaisjärjestöjä.
- ▶ Tuttuun tapaan festivaali tarjosi monipuolista ohjelmaa Eino Grönin ja kolumbialaisen LA-33:n musiikista ilmastomuutosaiheisiin paneelikeskusteluihin.
- ▶ Festivaalin tunnettuus ja arvostus kasvoivat entisestään. Osoituksena tästä Helsingin kaupunki myönsi festivaalille Best of Helsinki -palkinnon.
- ▶ Globbarit palkitsivat festivaalilla eniten kehitysyhteistyön ja reilun kauppapolitiikan puolesta toimineet kansanedustajat ensimmäistä kertaa. Eniten pisteitä eli ”peukkuja” keräsi kokoomuksen Pertti Salolainen.
- ▶ Festivaali antaa järjestöille mahdollisuuden esitellä toimintaansa, ja lisää suuren yleisön tietoisuutta kehitysyhteistyöstä ja muista kulttuureista.

Kuubalainen muuri-installaatio herätti huomiota kaupunkilaisissa ja mediassa.

Monikulttuurinen muotinäytös Kajaanin Mahdollisuuksien torilla.

Mahdollisuuksien torit kasvattivat suosiotaan

Ilmastoteema oli esillä myös ympäri Suomea järjestetyillä Mahdollisuuksien toreilla. Torit antavat järjestöille tilaisuuden esitellä toimintaansa ja aktivoida ihmisiä toimimaan globaalien oikeudenmukaisuuden puolesta.

Teemaa tuotiin esille keskustelutilaisuuksissa, puheissa ja asiantuntijahaastatteluissa. Myös ilmastotyöpajoja järjestettiin joillakin paikkakunnilla. Järjestöt pitivät ilmastoa esillä omilla esittelypisteillään.

Mahdollisuuksien torien suosio kasvoi entisestään. Ne houkuttelivat paikalle yli 31 000 kävijää, eli kasvua oli melkein 6 000 henkeä edellisestä vuodesta. Useilla paikkakunnilla torit vetivät paikalle ennätysyleisön: esimerkiksi Espoossa kävijämäärä kaksinkertaistui noin kolmeentuhanteen.

Toreja järjestettiin 21 paikkakunnalla. Käytännön järjestelyistä vastasivat Kepan paikalliset jäsenjärjestöt. Yhteensä yli 600 järjestöä osallistui toritapahtumiin.

Henriika Lindroos opettamassa englantia keskuksessa, jossa järjestetään epävirallista koulutusta nepalilaisille lapsi- ja naiskotiapulaisille.

Etvolainen Erna Alitalo ohjaa liikuntatuntia Ligulan koulussa Mtwarassa Tansaniassa joulukuussa 2009.

Etvo vahvistaa mannertenvälistä kumppanuutta

Etelän vapaaehtoisohjelma Etvon kautta maailmalle lähteneet vapaaehtoiset auttavat suomalaisjärjestöjä ja niiden paikallisia kumppaneita ymmärtämään entistä paremmin toisiaan.

Vapaaehtoiset eli etvolaiset toimivat esimerkiksi ympäristönsuojelun parissa tai tiedottavat naisten oikeuksista. Samalla he toimivat myös jonkin Kepan jäsenjärjestön ja sen Etelän kumppanin välisinä yhteyshenkilöinä. Siten suomalaisjärjestöt pysyvät paremmin mukana Etelän arkipäivässä.

Ymmärrys lisääntyy myös toisinpäin. Esimerkiksi Etvoon osallistuvasta nepalilaisesta lasten oikeuksiin keskittyvästä CWISH-järjestöstä kerrotaan, että ohjelma on auttanut ymmärtämään suomalaisten työtapoja. Käytännössä CWISH:ssä työskennelleet vapaaehtoiset ovat muun muassa auttaneet hankkeiden evaluaatiossa, dokumentaatiossa ja koulutuksissa. Etvolaiset ovat myös opettaneet englantia sekä järjestön työntekijöille että lapsille, joita järjestö auttaa.

Itse vapaaehtoiset kokevat Etvon avartavana. Nepalissa vapaaehtoistyössä ollut Henriika Lindroos kertoo, että Etvo-kokemus lisäsi hänen uskoaan kehitysyhteistyön toimivuuteen. Myös Nepalissa Etvon kautta ollut Kati Ruskola toteaa, että vapaaehtoiskokemus lisäsi ymmärtämystä köyhyyttä synnyttävistä rakenteista.

Vapaaehtoiskokemus myös kasvattaa Etvoon osallistuneiden kiinnostusta toimia järjestöissä jatkossakin. Esimerkiksi nepalilaisjärjestöjen suomalaiskumppanin Interpedian mukaan useat entiset etvolaiset ovat nykyisiä järjestöaktiiveja.

ETVON HAKU UUDISTUI

- ▶ Uudessa valintajärjestelmässä vapaaehtoiseksi haluavat haavevat tiettyyn järjestöön, kun aikaisemmin he hakivat tiettyyn maahan. Kepan jäsenjärjestöt ja niiden kehitysmaakumppanit osallistuvat aktiivisemmin hakijoiden valitsemiseen.
- ▶ Vuonna 2009 Etvossa oli mukana 16 Kepan jäsenjärjestöä ja 20 näiden kumppanijärjestöä Aasiasta, Afrikasta ja Latinalaisesta Amerikasta.
- ▶ Vapaaehtoispaikkoihin haki lähes 50 henkilöä, joista 27 lähti Etelään. Kohdemaita oli 11.
- ▶ Suomalaisjärjestöt pystyivät toista kertaa hakemaan ohjelman kautta vapaaehtoista Etelästä Suomeen. Suomeen tulikin kaksi vapaaehtoista kuukauden ajaksi, molemmat Sambiasta. Toinen heistä työskenteli Käymäläseura Huussi ry:ssä Tampereella ja toinen Turun ammattikorkeakoulun opiskelijakunnassa.
- ▶ Etvo edistää Kepan globaalikasvatustavoitteita lisäämällä tietoisuutta Etelän arjesta. Ohjelmaan järjestetään haku joka syksy.

Kepa.fi muokkaa maailmankuvaa

Kaksi kolmasosaa Kepa.fi-verkkosivuston kävijöistä kokee sen muokkaavan maailmankuvaansa globaalille solidaarisuudelle myönteisemmäksi, selviää viime vuonna tehdystä käyttäjäkyselystä.

Yli puolet kävijöistä sanoo myös, että sivusto on kannustanut heitä toimimaan. Monet kävijöistä ovat sivuston ansiosta alkaneet kiinnittää huomiota kulutustottumuksiinsa – esimerkiksi suosimalla reilun kaupan tuotteita. Kepa.fi on innoittanut myös lukuisia kävijöitä osallistumaan Kepan järjestämään toimintaan tai vaikuttamaan itse järjestöjen kautta.

Kepa.fi:llä on kuukausittain noin 30 000 uniikkia kävijää. Luku on pysynyt suurin piirtein samana viimeiset kaksi vuotta. Noin puolet kävijöistä tulee sivustolle lukemaan *Maailman Kuvalehti Kumppanin* verkossa julkaistavia artikkeleita, neljäsosa lukee Kepa.fi:n omaa uutistuotantoa ja loput tutustuvat muun muassa Kepan kampanjatioon ja tapahtumakalenteriin.

Kävijäkyselystä ilmenee, että Kepa.fi:n käyttäjät ovat hyvin tyytyväisiä sivustoon: peräti 96 prosenttia heistä on joko melko tai erittäin tyytyväisiä.

Ajankohtaiset uutiset, joita käsitellään myös valtamediassa, keräävät eniten lukijoita. Niihin Kepa.fi tuo usein vaihtoehdoisen näkökulman. Viime vuonna Kepa.fi:llä oli myös muutamia skuppeja – sivusto käsiteli aiheita ensimmäisenä suomalaismedian ja muut viestimet lainasivat sitä. Tällaisia aiheita olivat esimerkiksi Maailman ruokaohjelman rahapula ja YK:n kauppa- ja kehitysjärjestö UNCTADin arvio kasinotyyllisen spekuloinnin paluusta finanssimarkkinoille.

Myös Kepan muilla sivustoilla – Etvo.fi, Globbarit.fi, Globaalikasvatus.fi, Mahdollisuuskentori.fi ja Maailmakylässä.fi – riitti kävijöitä ympäri vuoden. Suosituin oli Maailmakylässä.fi, joka houkutteli 40 000 eri kävijää festivaalin alla toukokuussa. Tavallisen kuukauden aikana kaikkien Kepa-sivustojen yhteenlaskettu saalis on noin 43 000 kävijää.

KUMPPANISTA MAAILMAN KUVALEHTIEN

Kepan julkaisema Kumppani-lehti muutti vuonna 2009 nimensä Maailman Kuvalehti Kumppaniksi. Maailman Kuvalehti kuvaa lehden sisältöä paremmin, ja tarkoitus on siirtyä lopulta kokonaan tähän nimeen.

Maailman Kuvalehti Kumppani esittelee monimutkaisia globaaleja aiheita suurelle yleisölle helposti avautuvalla tavalla. Lehti nosti esille muun muassa vieraiden valtioiden maakauppoja

Etelässä, talouskriisin vaikutuksia kehitysmaihin ja erilaisia näkökulmia ilmastonmuutokseen.

Maailman Kuvalehti Kumppani lisää suuren yleisön tietoisuutta kehitysmaista. Samalla se pitää esillä teemoja kuten köyhdyttäviä rakenteita ja kauppapolitiikkaa, joihin Kepa pyrkii vaikuttamaan kaikessa toiminnassaan. Lehti ilmestyi 11 kertaa, joista yksi oli kaksoisnumero.

Kepan järjestämään budjettiseurantaseminaariin Boacon kunnassa osallistui noin 70 järjestöaktiivia eri puolilta Nicaraguaa. Yhtenä kouluttajista toimi Omar Treminio paikallisdemokratiaa ajavasta kattojärjestöstä, joka on yksi Kepan paikallisista kumppaneista.

Kepa 20 vuotta Nicaraguassa: kehitysjoukoista kauppapolitiikkaan

Viime vuonna tuli täyteen 20 vuotta siitä, kun Kepa aloitti toimintansa Nicaraguassa. Kehitysjoukkoalaisten eli suomalaisten työntekijöiden välittämisestä alkanut toiminta on laajentunut monipuoliseksi kehityspoliittiseksi työksi.

Kepan Nicaraguan-toimiston työ edistää osaltaan Kepan globaalin ohjelman toteutusta. Kepa ajaa Nicaraguassa samoja asioita kuin Suomessa – esimerkiksi kehitysrahoituksen parempaa kohdentamista, Etelän omistajuuden vahvistamista ja reilumpaa kauppapolitiikkaa.

Keskeistä Nicaraguan toiminnassa on paikallisten kansalaisjärjestöjen tukeminen. Kepa on esimerkiksi kehittänyt yhteistyöverkoston, jonka kautta järjestöt voivat seurata sekä valtion että kuntien budjetteja. Järjestöt seuraavat, että julkinen valta käyttää rahaa kohteisiin, jotka edistävät köyhyyden vähentämistä. Nicaragualaisjärjestöt jatkavat budjetinseurantatyötään maan hallituksen viimeaikaisesta kovasta painostuksesta huolimatta.

Kauppapoliittinen työ on Nicaraguan-toimiston toinen pääosa-alue. Tällä hetkellä Kepa tukee paikallisia järjestöjä, jotka vaativat reilua kauppasopimusta Euroopan unionin kanssa. EU neuvottelee Keski-Amerikan maiden kanssa tarkoituksenaan vapauttaa tavaroiden ja palvelujen kauppa. Nicaragualaisjärjestöt vaativat, että maanviljelijöitä ja palvelualoja suojellaan EU:n kilpailulta. Toisaalta ne toivovat paikallisille perushyödykkeille kuten kahville ja sokerille vapaampaa pääsyä Euroopan markkinoille.

Kepa vaatii, että kauppaneuvotteluja käytäisiin ensisijaisesti Maailman kauppajärjestö WTO:ssa sen sijaan, että EU kiirehtisi neuvotteluja suoraan köyhien maiden kanssa. WTO:ssa köyhät maat voisivat toimia yhdessä, kun taas erillisissä neuvotteluissa rikkaan ryhmittymän kanssa ne ovat heikoilla. Paikallistasolla Nicaraguassa Kepa pyrkii lisäämään tietoisuutta siitä, millä tavalla kauppapolitiikka vaikuttaa ihmisten arkipäivään.

KEPAN MAATOIMISTORAKENNE VAKIINTUI

Kepan maatoimistoverkoston pitkään suunnitellut uudistukset vietiin loppuun vuonna 2009. Mekongin-toimisto päätettiin pitää Bangkokissa, ja toiminta Sambiassa päättyi lopullisesti. Tansanian-toimisto muutti pääkaupunki Dar es Salaamiin. Kepan muut toimistot sijaitsevat Mosambikissa ja Nicaraguassa.

Maatoimistot tukevat paikallisesti sellaisten järjestöjen toimintaa, jotka edistävät

Kepan tavoitteita. Toimistot kouluttavat järjestöjä ja avustavat niitä vaikuttamistyössä. Viime vuonna Kepa järjesti esimerkiksi sekä Mosambikin pääkaupungissa Maputossa että Pohjois-Mosambikin Pembassa työpajat, jotka herätelivät paikallisia järjestöjä kauppapoliittiseen vaikuttamistyöhön.

Tansaniassa Kepa järjesti koulutuksen EU:n ja Afrikan maiden välisestä EPA-

kauppasopimuksista. Samalla asialla oli myös Mekongin toimisto – se tuki kauppaverkosto FTA Watchin järjestämää seminaaria EU:n ja ASEANin vapaakauppaneuvotteluista.

Maatoimistojen hankeneuvojat myös avustavat sekä suomalaisjärjestöjä että niiden paikallisia kumppaneita.

Kepan talous ja hallinto

Vuoden 2009 talousarvio toteutui pääosin suunnitellusti. Varsinaisen toiminnan kulut olivat 5,3 miljoonaa euroa.

Ulkoministeriön toiminta-avustus kattoi kokonaismenoista noin 94 prosenttia. Muista tulolähteistä suurimmat olivat edellisvuosien tapaan Maaailma kylässä -festivaali ja Kumppani-lehti. Jäsenmaksutulot nousivat hieman vuodesta 2008.

Tukitoimintojen – hallinnon, johtamisen ja ohjelman kehittämisen – osuus menoista laski edelleen. Vastaavasti Kepan ohjelman päätavoitteisiin kuten esimerkiksi jäsenien toimintaedellytysten turvaamiseen ja kehityspoliittiseen vaikuttamiseen käytettiin aiempaa enemmän varoja, yhteensä noin kolme miljoonaa euroa.

Kepan tulos oli ylijäämäinen. Suurimmat säästöt suhteessa suunniteltuun syntyivät taloushallinto- ja henkilöstökuluissa sekä logistiikassa.

Kepaan kuului vuoden 2009 lopussa 282 jäsentä, joista kymmenen oli kannatusjäseniä.

- Tuloslaskelma vuodelta 2009 on ladattavissa Kepan verkkosivuilta.

KEPAN HENKILÖSTÖ

- Työsuhteen henkilöstön määrä pysyi entisellään. Mekongin-toimistossa aloitti paikallinen kehityspoliittinen työntekijä, mutta Sambian hankeneuvojan tehtävä lakkautettiin toiminnan päätyttyä.
- Helsingin-toimistossa työskenteli 54 henkilöä, joista kahdeksan oli sijaisia.
- Maatoimistoissa oli 29 työntekijää. Heistä 7 oli Suomesta lähetettyjä ja 22 paikalta palkattuja.
- Ensimmäinen kerran Kepan 24-vuotisen historian aikana työntekijä jäi Helsingin-toimistosta vanhuuseläkkeelle.
- Tuoreen ilmapiiirikyselyn mukaan yli 80 prosenttia työntekijöistä pitää ilmapiiriä hyvänä. Lähes 90 prosenttia pitää omaa työtään mielekkäänä ja on innostunut siitä.

KEPAN OHJELMATOIMINNAN KULUT PÄÄTAVOITTEITTAIN JA ALUEITTAIN (2 997 000 EUROA)

JÄSENTEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN 782 531 (26%)

Muun muassa koulutukset, jäsenpalvelut ja edunvalvonta

Suomi	548 330 (70%)
Maatoimistot	234 201 (30%)

VIESTINTÄ 476 267 (16%)

Suomi	424 470 (89%)
Maatoimistot	51 796 (11%)

GLOBAALIKASVATUSTOIMINNOT 960 191 (32%)

Muun muassa MK- ja MT-tapahtumat, Etvo ja Maaailman Kuvalehti Kumppani

Suomi	959 961 (100%)
Maatoimistot	230 (0%)

KEHITYSPOLIITTINEN VAIKUTTAMINEN 778 392 (26%)

Suomi	312 585 (40%)
Maatoimistot	465 807 (60%)

PUNAISEN RISTIN EMERITUSPÄÄSIHTEERI KEPAN PUHEENJOHTAJAKSI

Kepan syyskokous valitsi marraskuussa järjestön uudeksi puheenjohtajaksi Markku Niskalan. Niskala työskenteli lähes 40 vuotta Punaisen Ristin palveluksessa ja toimi viimeiset työvuotensa Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liiton (IFRC) pääsihteerinä.

Samalla Kepalle valittiin uusi hallitus. Hallitukseen kuuluu 15 varsinaista jäsentä ja kahdeksan varajäsentä.

Syyskokouksessa käsiteltiin myös Kepan ohjelmaa vuosille 2010–2012. Uusia painotuksia on muun muassa ilmastonmuutoksen ja köyhyyden yhteys.

